

maal ved, hvorvidt selv en ansvarlig Minister har Ret til at gøre noget i disse Forhold uden ved Lov.

Konseilspræsidenten og Forsvarsministeren (Klaus Berntsen): Af denne Forhandling fremgaar det jo tilstrækkelig tydeligt, at man ikke kan gøre alle tilpas. Fra den ene Side bebrejdes det mig, at jeg ikke er gaaet vidt nok, og fra anden Side, at jeg er gaaet alt for vidt. Det ærede 1ste Medlem for 1ste Kreds (Holger Petersen) meddelte til min Forundring, at han var baade Medlem og ikke Medlem af den hemmelige Komité. Hvorledes det lader sig gøre, ved jeg ikke, men det lader jeg staa for det ærede Medlems Regning. Det ærede Medlem tilkendegav, at han har været til Stede ved et Møde, hvor der blev vedtaget en Henvendelse til mig, som det ærede Medlem nu oplæste. Og saa tilføjede han, at i selve Komiteen blev man højlig forbavset, da jeg havde meddelt de Komitémedlemmer, der henvendte sig til mig, at der var sket Henvendelse andetsteds forud paa Komiteens Vegne, og det ærede Medlem paastod, at disse første Udsendinge ikke var udsendte af Komiteen. Ja, saa vil jeg sige, at saa er det dristigt, hvad de to Herrer har gjort — det er de Herrer General Arendrup og Hofjægermester Sehestedt-Juel, Ravnholt —, naar de har henvendt sig paa højeste Sted og udtrykt sig saaledes: „Den særlige Indsamling, vi repræsenterer“, og paa et andet Sted i Skrivelserne siger: „Det er overdraget os at henvende os til Deres Majestæt som den øverste Autoritet i Landet“ o. s. v. Hvor kan de 2 Mænd i de Stillinger, de indtager, paa højeste Sted aflævere en Skrivelse, der saa tydeligt tilkendegiver, at de møder ikke paa egne Vegne, men paa den Komités Vegne, de repræsenterer, og sige, at det er overdraget dem at henvende sig paa højeste Sted? Det er mig en Gaade. Naar de Herrer siger, at de er mødt paa Komiteens Vegne, medens det ærede Medlem hævder, at de ikke er det, er det ganske vist et Mellemværende mellem de to Herrer og Komiteen, der nu saa fuldstændig desavouerer dem — det maa de afgøre indbyrdes —, men det ærede Medlem maa dog kunne forstaa, at naar jeg har haft et saadant Dokument i min Haand, er det tilstrækkelig Grund for mig til at nære nogen Tvivl om, hvad den oprindelige Hensigt har været. Jeg forstaaar de Herrers Henstilling saaledes, at de har ment, at disse Foranstaltninger kunde foretages uden Lovgivning, ja, at alle Forberedelser

kunde gøres, uden at man endog fandt det Umagen værd at henvende sig til den ansvarlige Minister.

Med Hensyn til selve Sagens Realitet siger det ærede Medlem, da han taler om, hvad Indsamlingen ønsker at iværksætte, at det er ham ligegyldigt, om jeg kalder det Anlæg af et fast Fort eller af feltfortifikatoriske Værker. Men disse 2 Anlæg er der en meget betydelig Forskel paa. Det maa det ærede Medlem som gammel Soldat og som en Mand, der interesserer sig saa levende for denne Sag, ogsaa vide, men for at forebygge mulige Misforstaaelser skal oplyses, at *et Fort* er et til alle Sider lukket Bygningsværk, hovedsagelig udført i jorddækket Beton og Jern, at dets vigtigste Bevæbning er svære Kanoner og Haubitzer, som Regel opstillet i Pansertårne, og at det til alle Sider er omgivet af en stormfri Grav, bestrøget paa langs af hurtigtskydende Skyts. Et *Feltbefæstningsanlæg* opføres derimod væsentligst af Jord, Tømmer og Jernbaneskinner og besættes med geværbevæbnede Fodfolk og Feltkanoner, der fremefter dækkes ved Jordbrystværn, men i øvrigt staaar under aaben Himmel. For det hvilende Mandskab findes overdækkede Rum til Beskyttelse mod Sprængstykker af Granater og Kardæskkugler. Disse Anlæg er ikke stormfri, men som Regel forsynede med en Pigtraadshindring. Ved *Materiel* forstaaes Løsøre, eksempelvis Arbejdsredskaber, Kikkerter, Lyskastere, Pigtraad, Stiger, Telefoner og lignende. Naar *en Fæstning gøres krigsberedt*, udføres der saavel foran som imellem dens faste Værker Feltbefæstningsanlæg.

Til Sagnet om Hullet i Nordfronten skal jeg knytte nogle faa oplysende Bemærkninger. Ærede Medlemmer ved jo, at den Mand, der i sin Tid i Forsvarskommissionen særlig har stillet Forslag om Anlæg af et særligt Anlæg paa Nordfronten, er afdøde General Kühnel, og i den Betænkning, som ligger aaben for alle, har General Kühnel anført de Grunde, der taler for, at den yderste Befæstningslinie paa Nordfronten burde vælges i Linien Rungsted—Sjælsø, 1 1/2 Mil foran de nuværende Forter, men han har dog fundet det forsvarligt at foreslaa Opgaven løst ved at anlægge i alt 10 Værker fra Virumhøjderne mod Øst over Eremitagesletten til Øresund, altsaa kun 1/4—1/2 Mil foran de nuværende Forter, og i den Linie, som Komiteen nu har tilbudt at lade opføre Feltbefæstningsanlæg paa, alt under Bibeholdelse af de nuværende Forter. Men af de 10 Værker, som General Kühnel i sin